

Πήχηση 13/12/72, 19:30

Σειρά ποντιανών λαογραφικών έκπομπών του Συλλόγου "Φάρος Ποντίων"

από τον ραδ.σταθ.Μακεδονίας Ε.Ι.Ρ.Τ.

• Ε ι π ο μ π ή 55 16-12-1972

• . . . . . Σ Η Μ Α . . . . .

• Ποντιανοί αντίλαλοι.-Λαογραφική έκπομπή του Συλλόγου "Φάρος Ποντίων".-Κείμενο καί έπιμέλεια Στάθη Εύσταθιάδη.

• . . . . σέ μακρόσυρτο ήχο, μουδούνια ηλπ. . . . .

• Αντίλαλοι...άναμνήσεις...νοσταλγίες...καημοί....

• . . . . σέ γοργό ρυθμό, ήρωτικό . . . . .

• Αθάνατοι ποντιανοί θρύλοι καί παραδόσεις

• . . . . τό σῆμα οβήνει . . . . .

0.- νέα • Άγαπητοι ακριταί, ή σημερινή έκπομπή τοποθετήθηκε μέσα στά πλαίσια του πανελλήνιου θορασμοῦ τῶν 50 έτῶν από τού ξερριζωμοῦ τού Έλληνισμοῦ τῆς 'Ανατολῆς καί έγκαταστάσεώς του στήν 'Ελλάδα τό 1922.

• . . . . λύρα σέ ύπνιρουση . . . . .

Τό 1972 συμπληρώθηκαν 50 χρόνια από τότε, πού οι "Έλληνες τῆς Ιωνίας έγκατέλειπαν τίς προαιώνιες έστίες τους καί έπαιρναν τόν δρόμο γιά τήν 'Ελλάδα.

• Ο Έλληνισμός τού Πόντου, μέ τρισχιλιετή ένδοξη ιστορία, τό 1922 δέχθηκε τό φοβερώτερο πλήγμα. 'Αντε γιά διελευθέρωση καί διατά-
ωση τῶν ψραίων δυείρων, ή σιληρή μοῖρα έπροσταξε τόν ξερριζωμό:...

• Η φυχή τῶν Ποντίων ματωμένη αποχαιρετοῦσε τήν ίερή γῆ. Τά ιν-
ματα τῆς Μαύρης Θάλασσας χτυπούσαν απέλπιστές φιρογιαλιές τού
Πόντου. Οι ξερριζωθέντες, ιρατώντας ίερές εικόνες καί πανάρχαια κει-
μήλια, έμπαιναν στά καράβια, πού θά τούς έφερναν στήν άρχική πατρίδα
τῶν προγόνων.

• Η ποντιανή μοῦσα αφηγεί τόν στερνό της αντίλαλο στά βουνά καί
στίς λαγκαδιές, στά παρχάρια καί τίς αιρογιαλιές τού Πόντου. Ψαλμός
συγκλονιστικός....Διαμαρτυρία στήν μοῖρα....

• Από τή Σινάπη, τή Σαμφούντα, Κερασούντα, Κοτύωρα, Τραπεζούντα,
από τήν Ιτιδπολη, τήν 'Αργυρούπολη, από τό Κάρε, από τά παράλια καί
τά ένδοτερα, από δλες τίς πόλεις καί ιωμοπόλεις, ιεφαλοχώρια καί χωρι-
ακά.

ουδάνια τοῦ Πόντου, γοερή ἀκούσθηκε ἡ ικανγή γιά τὸ ἄδικο, τὸ ἀνήκουστο, γιά τὴν τραγική ἔθνική συμφορά.....

I922 - I972.... πενήντα χρόνια ἐλευθέρου βίου τῶν Ποντίων στὴν Ἑλλάδα...

• • • • • ἡ λύρα σταματᾷ • • • • •

Τὸ χρονικὸ διάστημα ἀπό τὸ I9I4 ἕως τὸ I922 ἀπετέλεσε κρίσιμη περίοδο γιά ὁλόκληρο τὸν ἑλληνισμὸ τῆς 'Ανατολῆς. Στὸν Πόντο συνέβησαν συγκλονιστικά γεγονότα. Ἡ διπλωματία τῆς ἐποχῆς ἐπὶ διεθνοῦς ἐπιπέδου δημιουργοῦσε μόνον ἀβεβαιότητα καὶ σύγχυση. Ἡ ἀκριτική γενιά τῶν Ποντίων βρέθηκε σὲ ἀπόγνωση. 'Ομως, ἡ ἑλληνικὴ φυχὴ ἐπεγαλούθηγησε καὶ πάλι.....

Οἱ ἔχθροι τῆς φυλῆς ἔστησαν ἀγχόνες, ἀλλὰ πῆραν τὴν γενναῖα ἀπάντηση τῶν 69 προκρίτων στὴν 'Αμάσεια. Παρέδωσαν τὸ πνεῦμα ζητωκραυγάζοντας γιά τὴν Ἑλλάδα.

'Ο ἀμαχος πληθυσμὸς τοῦ Πόντου μαρτυροῦσε στοὺς τέπους τῆς ἔξοριας, ἐνῶ γενναῖα ἑλληνόπουλα φργάνωναν ἔθνικὴ ἀντίσταση καὶ ἔγραφαν κατινούργιες σελίδες ἑλληνικῆς δόξας στὴν περιοχὴ τῆς Σαμφοῦντος, στὴν Σάντα καὶ ἀλλαχοῦ. Μορφές σάν τὸν καπητάνη Εθνικής, πού τὸν ἔφαλλε ἡ ποντιακὴ μοῦσα μέ τρόπο συγκλονιστικό, ἐπρόβαλαν τότε σάν φωτεινά μετέωρα πάνω στὰ ἡρωϊκά βουνά τοῦ Πόντου. Ξαναζωντάνεφαν οἱ ἀκριτικοὶ ἀγῶνες. Οἳ γάρ ἦσαν τὸ ἅρωνικό δίεμενο.....

• • • • • ΔΥΡ-ΤΡΑΓ. • • • • •

Τὸ I922 ἔσταμάτησε στὸν χῶρο τοῦ Πόντου ὁ παλιμὸς τῆς φιλληνικῆς ζωῆς, πού ἀρχίζει ἀπὸ τὴν μυθικὴ ἐποχὴ, συνεχίζεται μέ τὴν Ιστορία τοῦ ἑλληνικοῦ ἀποικισμοῦ στὸν Πόντο τὸν 8ο πρὸ Χριστοῦ αἰώνα, ἐξαιρούθετ μέσα ἀπὸ τοὺς αἰώνες στὰ πλαίσια τῆς ωματικῆς ἐποχῆς, τῆς βυζαντινῆς περιόδου, τῆς αὐτοκρατορίας τῶν Κομνηνῶν καὶ φθάνει στὴν τουρκοκρατία. Δεξεὶς καὶ μεγαλεῖς σὲ τούτη τὴν διάρκεια τῶν αἰώνων. Καλλιέργεια συστηματικὴ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τεχνῶν. Ἐμπροτικὴ καὶ βιοτεχνικὴ δραστηριότης. Εθνικοὶ ἀγῶνες τῶν Ποντίων ἀκριτῶν στὰ βάθη τῆς 'Ανατολῆς, κάτω στὸν Εύφρατη.....

Εύγενεια καὶ φιλοτιμία ἀνθρώπων ἀπλοῦτῶν προσφέρονται μέ εξαρση στὸν βαμδό τῆς ζωῆς καὶ στήνουν στὸν χῶρο τοῦ Πόντου μνημεῖα μεγαλο πρεπῆ, λαμπρὰ ἐθνικοθρησκευτικά σύμβολα, τηλαυγάσσει πνευματικούς φάρους τῆς Ἑλλάδος. Πάνω ἀπό τὰ ὄφηλά βουνά οἱ Ιερές Μονές φωτίζουν μέ τὸ ἀνέσπεροφ φῶς τούς δρεῖσοντες. Τὰ ἔλληνικά ἐπαιδευτήρια σφυρηλατοῦν τὴν ἑλληνικὴν ιδέαν. Στὰ ἐργαστήρια δὲ μόχθος γίνεται λειτούργημα γιὰ τὴν βιοπάλη.

Μέ τὴν τουρκοκρατία, μέ τὴν πτώση τῆς Τραπεζούντος τὸ 1461, ἡ ψυχὴ δὲν ὑποδουλώνεται. Ἀντιστένει μέ σθένος μέχρι τὸ 1922. Καὶ ἀπὸ τότε μέχρι σήμερα ἡ ιδιαίτερη φυχὴ ἀγωνίζεται μέσα στὰ πλαίσια τοῦ σύγχρονου ἐθνικούνων πολιτισμοῦ βίου τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴ δόξα καὶ προκοπή της. Οἱ Πόντιοι δέν μποροῦν νά λησμονήσουν τὸ διξασμένο μαρελθόν τους. Θά διατηρήσουν ζωντανή τὴν ιστορική τους μνήμην δέ τραγούδι, ποὺ ἀκογούθετ, γανερώνει τὴν τιστεγειάν τούς θρύγους τεού γένους. — ΛΥΡ - ΤΡΑΓ · · · · ·

Μέ τὴν ἐγκατάστασή τους στὴν Ἑλλάδα οἱ Πόντιοι ριζοβόλησαν κυρίως στὰ βόρεια σύνορά της. Ακριταὶ τῆς Ἀνατολῆς ἀλλοτε, ακριταὶ τοῦ βορρᾶ σήμερα. Φρουροὶ τῶν ἐθνικῶν συνδρων πάντοτε.

Μένουν πιστοὶ στὶς παραδόσεις τους. Ἀγαποῦν μέ πάθος τὰ γράμματα καὶ τὶς τέχνες. Φιλόπονοι καὶ τίμιοι μεγαλουργοῦν στὴ ζωή. Φιλόμουσοι καὶ συναίσθηματικοὶ τῆς δύνουν νόημα, τὴν ἐξιδανικεύουν. Η ποντιακὴ μοῦσα τούς ορατάει συντροφιά στὸ ίαθε τους βῆμα. Μέ τό ἐπόφενο τραγούδι θά ἀνοίσωμε ταρούχειν νότες τεῦ. — ΛΥΡ - ΤΡΑΓ · · · · ·

Οἱ Πόντιοι, συναδελφωμένοι σήμερα μέ ὅλους τοὺς Ἑλληνας, εἶναι δρυγανικά δεμένοι μέ τὸν ἐθνικὸν ιορμό τῆς Ἑλλάδος. Δέν εἶναι πιά πρόσφυγες. Οἱ θρύλοι τους, ὅπως καὶ οἱ θρύλοι ὅλων τῶν τμημάτων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, εἶναι πανελλήνιοι. Στὸν χῶρο τῆς Ἰωνίας θά φτερουγίζουν εἰς τὸ διηγεικές τὰ δύνειρα τῶν πανελλήνων.

Στὸν χῶρο τῆς Ἑλλάδος οἱ ξερριζωθέντες "Ιωνες θά διατηροῦν τὶς παλιές τους παραδόσεις. Θά θυμοῦνται τὸν ξερριζωμό τους ὅχι μέ πνεῦμα μοιρολατρικό. Τούτη ἡ ἀνάμνηση θά εἶναι ίαθε φορά - προσφορά μνήμης σ' αὐτό πού ἀδικα χάθηκε. Θά εἶναι ιερά ύποθήη στοὺς ἐπιφύ-

νους, ν& μείνουν πιστοί στό ίδιο ιαθήκον, τραγουδώντας τούς άιδλου-
θους νοσταλγικούς στίχους.

• • • • • ΑΥΡ - ΤΡΑΓ • • • • •

'Η ποντιακή μοῦσα δέν έθρηνησε μονάχα τίς έθνικές συμφορές
καὶ τοὺς ιαημούς τῆς ζωῆς. Τραγούδησε καὶ τίς δμορφιές της." Οπως
ἄλλοτε ξέτσι καὶ σήμερα τούτη ἡ μοῦσα ἀποτελεῖ τό πιο έκλειτό ιομά-
τι τῆς ζωῆς τῶν Ποντίων.

Οι ποντιακοί χοροί καὶ τά τραγούδια μέ τήν ίδιομορφία καὶ τό
περιεχόμενό τους θυμίζουν ἀρχαία 'Ελλάδα. Θυμίζουν δμητρική διά-
λειτο καὶ τήν περιγραφή τῶν ιυκλινῶν χορῶν μέ τόν λυράρη στή μέση
στά δμώνυμα ἔπη, ιαθῶς καὶ διθυραμβικά ἄσματα, σάν οι' αὐτό, πού θά
ἀκούσετε ἀμέσως.-

• • • • • ΑΥΡ - ΤΡΑΓ • • • • •

'Ο ήχος τοῦ ἀσιοῦ, πὸν θά & ιουσθῆ τώρα, φανερώνει τίς χαρές καὶ
τούς ιαημούς τοῦ ποντιακοῦ λαοῦ μέ τρόπο ξέντρο.

• • • • • Α Σ Κ Ο Σ • • • • •

Φέλοι ἀκροαταῖ, στά πλαίσια τοῦ πανελλήνου ἑορτασμοῦ τῆς πρώ-
της πεντηκονταετηρίδος ἀπό τοῦ ξερριζωμοῦ τοῦ ἐλληνισμοῦ τῆς 'Ανα-
τολῆς τό 1922 καὶ ἐγκαταστάσεώς του στήν 'Ελλάδα, πού γιορτάσθηκε
τό ξέτος 1972, δ σύλλογος "Φάρος Ποντίων" ἐπραγματοποίησε τήν σημε-
ρινή του ἐπιομπή.

• • • • • Σ Η Μ Α • • • • •

.. σέ μαιρόσυρτο ήχο, κουδούνια κ.λ.π. καὶ ἀκολούθως ιανονινδ σήμα...

Μετεδόθη ἡ λαογραφική ἐπιομπή "Ποντιακοί ἀντίλαλατ" τοῦ Συλ-
λόγου "Φάρος Ποντίων". - Κείμενο καὶ ἐπιμέλεα Στάθη Εύσταθιάδη.-

• • • . τό σήμα σβήνει . . . . .

στά ιαγκαστική πορεία καὶ τής ιαρογειτούν τοῦ Ιάνου. Ηλιαί
πορείας την ιαγκαστική πορεία την ιαρογειτούν τοῦ Ιάνου.

"Από τή Βασιλη, τή Λαρισάνη, Καραϊσκάνη, Καστοριά, Καποκάστανη,
Από τήν Καρδιτσάη, τήν Καραγραμβούλη, θαέ τό Κάστο, από τή Καρδιτσάη
κατέβασε μέσα τήν Κάστο καὶ ιαρηθήκε, ιαρηθήκε καὶ τήν